

JAK MŁODZI WPŁYWAJĄ NA SPRAWY SWOJEGO OTOCZENIA?

inicjatywy szkolne w projekcie
„Współdecydujemy - zaangażowanie
obywatelskie młodzieży szkół
powiatu olkuskiego”

PROJEKT "WSPÓŁDECYDUJEMY - ZAANGAŻOWANIE OBYWATELSKIE MŁODZIEŻY SZKÓŁ POWIATU OLKUSKIEGO" REALIZUJĄ:

PARTNERZY

Projekt finansowany przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię
z Funduszy EOG w ramach Programu Aktywni Obywatele – Fundusz Regionalny

Opracowanie tekstu:

Anna Dela, członkowie i członkinie zespołów ds. szkolnych budżetów uczniowskich

Korekta tekstu: Justyna Lis

Opracowanie graficzne: Drukarnia Dela

Publikacja powstała w ramach projektu „Współdecydujemy – zaangażowanie obywatelskie szkół powiatu olkuskiego” realizowanego przez Stowarzyszenie Dobroczynne „Res Sacra Miser” w partnerstwie z:

Szkołą Podstawową im. Stanisława Staszica w Bolesławiu,
Szkołą Podstawową im. 1000-lecia Państwa Polskiego w Bukownie,
Szkołą Podstawową nr 1 im. Mikołaja Kopernika w Olkuszu,
Zespołem Szkolno-Przedszkolnym w Osieku,
IV Liceum Ogólnokształcącym im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Olkuszu,
Zespołem Szkół nr 4 im. Komisji Edukacji Narodowej w Olkuszu.

Publikacja jest dostępna na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa

– Użycie niekomercyjne – Bez utworów zależnych 4.0 Międzynarodowe (CC BY-NC-ND 4.0)

STOWARZYSZENIE
DOBROCZYNNE
RES SACRA MISER

Dane kontaktowe:

Stowarzyszenie Dobroczynne "Res Sacra Miser"
ul. Kolejowa 30, 32-332 Bukowno

WSTĘP

Projekt „Współdecydujemy - zaangażowanie obywatelskie młodzieży szkół powiatu olkuskiego” realizowany był przez Stowarzyszenie Dobroczyne „Res Sacra Miser” w latach 2021 – 2023. Zakładał on pilotaż procesu szkolnych budżetów partycypacyjnych w sześciu szkołach partnerskich zlokalizowanych na terenie powiatu olkuskiego. Naszymi doświadczeniami z wdrażania mechanizmu podzieliliśmy się w publikacji „Szkolne budżety partycypacyjne – podręcznik wdrożeniowy”. Cieszymy się, że udało się nam wspólnie ze społecznością szkół zaangażowanych w projekt, przekonać władze lokalne do wdrożenia tej formy pobudzania aktywności społecznej młodzieży w swoich politykach lokalnych.

W drugim roku szkolnym realizacji projektu (2022/2023) założyliśmy jego rozbudowę o możliwość opracowania przez uczestniczki i uczestników projektu zespołowej inicjatywy obywatelskiej. Każda ze szkół partnerskich mogła wybrać dowolną formę/ narzędzie

aktywności, tak aby opracowany „miniprojekt społeczny” kończył się stworzeniem rekomendacji do zmian w lokalnej (szkolnej) polityce młodzieżowej.

Młodzież biorąca udział w projekcie została przeszkolona z zakresu różnych technik partycypacji. Nasz Zespół trenerski przygotował „kompilację wiedzy” w tym zakresie – krótki opis każdej z technik zaproponowanych młodzieży znajduje się w I Rozdziale publikacji.

Rozdział II to doświadczenia konkretnych szkół z wdrażania swoich inicjatyw – poznacie jaki problem badawczy został poruszony przez Zespoły z danej szkoły, jakie dobrano techniki/narzędzia partycypacji oraz rodzaje zastosowanych metod (czy skorzystano z wypracowanych rekomendacji).

*Liczymy inspirującej
lektury.*

Zespoły ds. budżetów partycypacyjnych uczą się czym jest „world cafe”, wyjazd szkoleniowy, Poronin, czerwiec 2022 r.

S P I S T R E Ś Ć I

Wstęp	1
Rozdział I: Techniki partycypacji w kształtowaniu lokalnej polityki młodzieżowej	3
I.1. Ankieta	
I.2. Spotkanie z przedstawicielami władz lokalnych	3
I.3. Spacer badawczy	5
I.4 World cafe	5
I.5 Debata	8
I.6. Hackaton	9
I.7 Fokus	10
I.8. Warsztat badawczy	11
I.9 Antykonferencja	12
Rozdział II: Inicjatywy obywatelskie w szkołach partnerskich (narzędzia i rekomendacje)	13
II.1 Miejsca przyjazne i mniej przyjazne w szkole (wymagające poprawy)	14
– Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica w Bolesławiu.	
II.2 Czy nasza szkoła jest OK? – bierzemy pod lupę korytarze szkolne	16
– Szkoła Podstawowa im. 1000-lecia Państwa Polskiego w Bukownie.	
II.3 Bezpieczna przestrzeń wspólna – Zespół Szkolno-Przedszkolny w Osieku.	17
II.4 Badanie kondycji psychicznej uczniów – IV Liceum Ogólnokształcące im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Olkuszu.	19
II.5 Badanie przyczyn stresu wśród uczniów – Zespół Szkół nr 4 im. Komisji Edukacji Narodowej w Olkuszu.	21
II.6 Działalność Koła Wolontariatu- czy warto pomagać?	24
– Szkoła Podstawowa nr 1 im. Mikołaja Kopernika w Olkuszu.	
II.7 Spotkanie z przedstawicielami władz lokalnych	26
– przekazanie rekomendacji dotyczących wdrażania szkolnych budżetów partycypacyjnych.	
Zakończenie	31

ROZDZIAŁ I

Techniki partycypacji w kształtowaniu lokalnej polityki młodzieżowej

Aby pomóc młodzieży uczestniczącej w projekcie i ich mentorom w wyborze odpowiednich narzędzi partycypacji nasi trenerzy przygotowali skrócone opisy kilku z nich. Zapraszamy do zapoznania się z przygotowanym materiałem¹.

I.1 Ankieta

Co to jest?

Technika badawcza stosowana gdy zależy nam na zebraniu informacji od dużej liczby osób. Jeśli większość Waszych pytań zaczyna się od: „ile?“, „jak często?“, „czy?“

Kiedy warto stosować?

Ankiety przeprowadzamy, gdy chcemy:

- 👉 zebrać informacje (dane) od szerokiej grupy odbiorców – możemy przeprowadzić ją wśród wszystkich uczniów w szkole (w wybranych klasach),
- 👉 zależy nam na zgromadzeniu danych ilościowych (np. w przypadku badań dot. wolontariatu wśród młodzieży: „czy słyszeli o działającym w szkole Klubie wolontariusza?“, „skąd mają informację o akcjach?“, „ile razy zaangażują się społecznie?“), natomiast odpowiednio dobrane pytania mogą również dać nam informacje jakościowe (np. „co motywuje młodzież do działania?“),
- 👉 posiadać wstęp do badań pogłębionych (np. przed badaniem focusowym, wywiadem).

Zagrożenia

- 👉 brak kontaktu między badającym a badanym – niezrozumienie celu badania, pytań badawczych,

- 👉 możliwość „nadreprezentacji” niektórych grup (np. robiąc badanie o wolontariacie w szkole można uzyskać więcej odpowiedzi niż osób, które są zaangażowane w wolontariat).

Jak się za to zabrać? Jak przygotować?

- 👉 odpowiednio określ cel badania (co chcesz zbadać: np.: czy aktywność społeczną młodzieży w Twojej szkole?, czy strukturę i potrzeby już działających wolontariuszy?) – pamiętaj, aby wskazać na cel we wstępie do Twojego badania,
- 👉 dobierz narzędzie (ankieta tradycyjna czy ankietą on-line),
- 👉 przygotuj pytania badawcze,
- 👉 poinformuj społeczność o badaniu (miejscu, gdzie można pobrać ankietę; udostępni link z ankietą).

Wskazówki dotyczące wykonania

- 👉 ostrożnie stosuj pytania otwarte („Dlaczego, Twoim zdaniem, młodzież angażuje się w wolontariat?“, „Jakie zajęcia dodatkowe warto zorganizować w naszej szkole?“). Pamiętaj, że w przypadku dużej liczby badanych spisanie i przeanalizowanie odpowiedzi może zająć dużo czasu,
- 👉 staraj się nie dawać ankiet do wypełnienia w domu. Tracisz wtedy kontrolę nad warunkami badania. Obecnie, dzięki urządzeniom mobilnym i Internetowi, ankietę przygotowaną wcześniej w wersji elektronicznej można wypełnić w kilka minut,

¹ Materiały przygotowały: Anna Dela (ankieta, spacer badawczy, spotkanie z przedstawicielem władz lokalnych), Maja Dobkowska (hackaton, debata, world cafe), Barbara Moś (fokus, warsztat badawczy, antykonferencja). Materiały powstały na bazie doświadczeń trenerek z realizacji szeregu inicjatyw społecznych. Więcej informacji o tych i innych technikach partycypacji znajdziecie na: <https://partycypacjaobywatelska.pl/strefa-wiedzy/techniki/>

- istnieje wiele darmowych narzędzi internetowych do przygotowania ankiety on-line (np. formularze Google). Jeśli chcesz aby Twoi uczestnicy wypełnili ankietę on-line w tym samym momencie (np. bezpośrednio po zakończeniu warsztatu, konferencji), można wysłać link mailem, wykorzystać kod QR,
- zadbaj o odpowiedni dobór pytań (pod cel badawczy; pod względem możliwości analizy informacji). Każde pytanie musi posiadać jasną instrukcję/informację czego oczekujesz od osoby badanej (np. wybierz jedną odpowiedź, możesz wybrać maksymalnie 3 odpowiedzi, uszereguj odpowiedzi od najważniejszej, przyznając jej ocenę 1; do najmniej ważnej - przyznając jej ocenę 6).

I.2 Spotkanie z przedstawicielami władz lokalnych

Co to jest?

Możliwość dyskusji z osobami wpływającymi na lokalną

politykę o kwestiach ważnych dla młodzieży/szkoły/danej grupy młodzieżowej. Osobami tymi mogą być: Starosta, Wójt/Burmistrz, Radni, kierownicy wydziałów odpowiedzialnych za politykę młodzieżową (np. Wydział Edukacji, Kultury, Polityki Społecznej, itp.), Dyrektorzy Szkół.

Kiedy warto stosować?

Spotkanie organizujemy i przeprowadzamy kiedy chcemy:

- zdołać informacje, czy i w jaki sposób władze lokalne uwzględniają potrzeby młodzieży w swoich działaniach (np. jak podejmowane są decyzje o remontach szkół),
- przekazać swoje (młodzieżowe) spostrzeżenia/pomysły na zmiany w ofercie kulturalnej/oświatowej, zasugerować powołanie młodzieżowej rady, itp.,
- wzmocnić współodpowiedzialność i współpracę w lokalnej wspólnotce, pokazać młodzieży na czym polega praca Radnego czy Wójta.

Jak się za to zabrać? Jak przygotować?

- nawiąż kontakt z przedstawicielami władz lokalnych (Wójt /Burmistrz/ Radni) – przekaz jasną informację, jaki jest cel organizowanego przez Ciebie spotkania, kto będzie na nim obecny. Ustal (z dużym wyprzedzeniem) termin

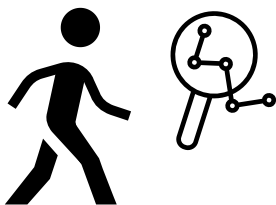
odpowiedni dla zaproszonych gości (zazwyczaj kalendarz Wójta/Burmistrza jest zajęty na wiele dni/tygodni do przodu),

- postaraj się umówić na spotkanie osobiste z osobami, które chcesz zaprosić (z reguły są ustalone dni, w których Burmistrz/Wójt/Radny przyjmuje mieszkańców) – wtedy możesz bezpośrednio przekazać zaproszenie,
- odpowiednio dobierz miejsce spotkania, - powinno pomieścić wszystkie osoby zaproszone (Twoją decyzją powinno być to, kogo zapraszasz – np. przedstawiciele samorządów szkolnych z każdej klasy, czy też całą młodzież szkoły),
- przeprowadź akcję promocyjną i informacyjną o spotkaniu wśród osób potencjalnie zainteresowanych tematem,
- zadbaj o organizację techniczną (nagłośnienie, ustawienie krzeseł, wyznaczenie prowadzącego, tabliczki z podpisami osób zaproszonych, poczęstunek dla gości, zdjęcia, raport ze spotkania).

Wskazówki dotyczące wykonania

- określ cel i tematykę spotkania jasno – jeśli chcesz rozmawiać o edukacji warto zaprosić Radnego, który jest przewodniczącym Komisji zajmującej się tą tematyką,
- wyznacz osobę prowadzącą spotkanie – przygotuj listę pytań/tematów, które będą poruszane podczas spotkania (przekaż ją uprzednio zaproszonym gościom i osobom prowadzącym spotkanie),
- zaangażuj publiczność (sesja pytań i odpowiedzi) – pamiętaj jednak o tym, że prowadzący powinien ucinąć dygresję/wątki niepowiązane z tematem spotkania, tak aby „trzymać” się planu spotkania,
- jeśli spotkanie dotyczy wypracowania /przekazania stanowiska młodzieży w danej kwestii (np. pomysłu na powołanie rady młodzieżowej) warto wcześniej przygotować petycję/list otwarty w tej sprawie i wręczyć go przedstawicielom władz lokalnych na spotkaniu.

1.3 Spacer badawczy

Coto jest?

Technika badawcza stosowana do badania odczuć, potrzeb badanych osób na temat różnych aspektów przestrzeni (miejsc w szkole, parku, centrum miasta, konkretnej dzielnicy). Osoby biorące udział w spacerze odpowiadają na pytania moderatora dotyczące mijanych miejsc, elementów przestrzeni.

Kiedy warto stosować?

- 👉 Z metody można skorzystać by dokonać oceny przestrzeni oczami jej użytkowników (np. pod kątem dostosowania do potrzeb osób starszych lub niepełnosprawnych, ogólnej oceny konkretnych rozwiązań architektonicznych czy infrastrukturalnych) lub w celu zebrania pomysłów na nowe rozwiązania w sposobie zagospodarowania przestrzeni (np. nowe lokalizacje ławek, przystanków, inne ustawienie ławek w klasie).
- 👉 Rekomendacje z takich konsultacji mogą np. służyć instytucjom miejskim w projektowaniu nowych lub ulepszaniu dotychczasowych rozwiązań w zagospodarowaniu przestrzeni miasta. W przypadku szkół mogą pomóc uczniom w zgłaszaniu swoich pomysłów na ulepszenia, np. w ramach szkolnych budżetów w partycypacyjnych.

Zagrożenia

- 👉 Grupa „jednorodna” wskazuje na rozwiązania dobre dla siebie, dlatego warto dobrać reprezentantów różnych grup (np. osoby z małymi dziećmi mogą chcieć, aby zielenie oraz tablice zlokalizowane w parku były niskie, tak aby zawsze mogły „mieć na oku dziecko”; rozwiązanie tego typu mogłoby nie zostać zaakceptowane przez młodzież).
- 👉 **Jak się za to zabrać? Jak przygotować?**
wyznacz przestrzeń, którą chcesz zbadać, pamiętaj by nie była ona zbyt rozległa – spacer nie powinien trwać dłużej niż ok. 1,5 godziny (uwaga na pogodę!),
- 👉 określ szczegółowo kwestie i problemy, które chcesz zdiagnozować podczas spaceru i pod ich kątem wyznacz listę spraw czy elementów przestrzeni, o które będziesz pytać uczestników spaceru,
- 👉 zaplanuj kto będzie prowadził spacer – powinny to być osoby dobrze znające daną przestrzeń,

- 👉 przygotuj dokładny scenariusz spaceru: rozpisz kolejno punkty na trasie, do każdego z nich przyporządkuj pytania, które będą zadawane uczestnikom, uwzględnij wskazówki dla prowadzącego,

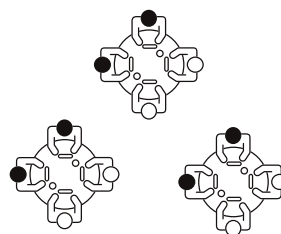
- 👉 postaraj się urządzić „próbny spacer” i przetestować trasę oraz scenariusz z osobami, które będą go prowadzić.

Wskazówki dotyczące wykonania

- 👉 spacer możesz poprzedzić „mapowaniem” – np. w przypadku przestrzeni szkolnej poproś dzieci o narysowanie planu szkoły i zaznaczenie, gdzie lubią spędzać czas na przerwie/w której przestrzeni nie lubią/gdzie spożywają posiłki/gdzie się wyciszają – mając te wskazania możesz napisać scenariusz spaceru z uwzględnieniem wymienionych miejsc,
- 👉 grupa osób: do 8, czas trwania ok 60 minut,
- 👉 zadbaj o dokumentowanie (notatki prowadzącego, dokumentację zdjęciową),
- 👉 pamiętaj o podsumowaniu i ewaluacji – przekaz wnioski np. władzom szkoły lub społeczności szkolnej (może to być dla nich inspiracja przy pisaniu zadań do budżetu uczniowskiego).

1.4 World cafe

Coto jest?

Metoda służąca zebraniu opinii na dany temat od wielu osób, w **w i e l o a s p e k t o w e m** u przyglądnięciu się pewnemu problemowi. Daje też szansę **w y r a ż e n i a** s w o i c h

indywidualnych potrzeb w związku z danym tematem. Nie jest natomiast metodą wyłonienia szczegółowych rozwiązań i pomysłów – chyba, że można potraktować ją jako etap wstępny do tego procesu. Polega na zorganizowaniu kawiarnianych stolików, przy których dosiadające się osoby mogą zabrać głos, wypowiadając swoje zdanie lub opinię. Każdy ze stolików (najczęściej jest ich 5 do 10) dotyczy innego aspektu sprawy lub głównego zagadnienia. Istotna jest kawiarniana atmosfera – uczestnicy mogą swobodnie spacerować pomiędzy stolikami, dosiadać się w trakcie i samodzielnie decydować, który aspekt ich szczególnie interesuje. Moderator zapisuje pojawiające się wypowiedzi (często odbywa się to na papierowym obrusie rozłożonym na stole), ale także wprowadza osoby dosiadające się, w przebieg dyskusji. Dba również o to, by każdy miał szansę wyrazić własne zdanie, a jednocześnie by zbyt

wiele osób nie tłoczyło się przy jednym stole. Bardzo ważne w tej metodzie jest to, że nie trzeba być ekspertem, żeby się wypowiedzieć. Każdy ma szansę podzielić się swoją perspektywą.

Kiedy warto stosować?

Metoda sprawdza się, kiedy chcemy zebrać rozmaite stanowiska, oczekiwania, problemy od dużej grupy uczestników (niektórzy twierdzą, że można nią pracować nawet w kilkusetosobowym gronie). Jest też szansą na wprowadzenie grupy uczestników w jakiś temat – np. na początku procesu generowania rozwiązań. Sprzyja otwartości, co może być pomocne wtedy, kiedy temat jest trudny, drażliwy, budzący konflikty, a nam zależy na szczerości. Można przy jej pomocy ewaluować zdarzenia, czy zakończone projekty.

Dobrze sprawdza się przy dużych, różnorodnych grupach, gdzie nie jest możliwa efektywna dyskusja na forum.

Jak się za to zabrać? Jak przygotować?

przed

- 👉 sformułuj główny obszar dyskusji,
- 👉 ustal najważniejsze /zagadnienia/ aspekty – najlepiej, by było ich więcej niż pięć,
- 👉 zorganizuj odpowiednio dużą, wygodną salę lub otwartą przestrzeń, w której łatwe będzie przemieszczanie się pomiędzy stolikami,
- 👉 wyznacz moderatorów i wprowadź ich w przypisane role,
- 👉 zaproś uczestników na konkretną datę. Wyznacz czas trwania World Cafe - dobrze, by była to minimum 1 godzina,
- 👉 przygotuj odpowiednią ilość stolików z krzesłami. Jeśli możesz, zadбай o kawiarnianą atmosferę – np. muzykę, przekąski, kawę, itd.,
- 👉 zorganizuj duże arkusze papieru do zapisywania pomysłów i wniosków, najlepiej, by przykryły cały stół (np. białe obrusy papierowe). Zadбай też o kolorowe flamastry,
- 👉 oznakuj stoliki tak, by każdy na pierwszy rzut oka widział, jakim tematem zajmuje się dany stół

w trakcie

- 👉 przedstaw uczestnikom główny temat dyskusji i poszczególne obszary. Opowiedz, jak będzie ona przebiegać, przedstaw zasady i moderatorów,
- 👉 nie musisz kontrolować czasu przebywania uczestników przy danym stoliku, ale zadбай o to, by co jakiś czas przemieszczali się, by swoją obecnością nie zdominować dyskusji. Jeśli przy jakimś stoliku, robi się tłoczno, rozładuj tłum, przekierowując uczestników do innych stolików,
- 👉 pilnuj, żeby moderatorzy dawali dojść do głosu każdemu, zapisywali wszystkie wypowiedzi na obrusie, dbali o komfort uczestników,
- 👉 po zakończeniu czasu na dyskusje, zorganizuj sesję plenarną, w czasie której moderatorzy przedstawią najważniejsze wnioski ze swojego obszaru,
- 👉 zakończ spotkanie, informując uczestników, co dalej z ich pomysłami/wnioskami – np. komu zostaną przekazane, czemu będą służyć,
- 👉 zadбай o archiwizację rezultatów dyskusji - spisz je i podziel się z wszystkimi uczestnikami.

Wskazówki dotyczące wykonania

- 👉 przyłóż się do stworzenia luźnej, sprzyjającej otwartości atmosfery spotkania.
- 👉 wybierz przestronną, przyjemną salę, zadбай o przekąski i miłą atmosferę, możesz zorganizować także World Cafe na zewnątrz, a zamiast stołów użyć np. koców piknikowych,
- 👉 wybierz moderatorów, którzy potrafią ośmielić uczestników, zachęcić do szczerości, ale poradzą sobie także w sytuacji, kiedy przy stoliku zetną się różne poglądy. Omów z nimi, na jakie trudności mogą napotkać i jak wtedy zareagować, by rozładować napięcie,
- 👉 zastanów się, kto powinien uczestniczyć w World Cafe. Kluczowe jest, żeby uczestnicy mieli poczucie, iż temat (lub chociażby jakiś jego aspekt) faktycznie ich dotyczy. Różnorodna

grupa bardzo dobrze sprawdza się przy tej metodzie, ale nie poleca się łączyć osób, które dzieli duża bariera np. wieku, wiedzy, itd.,

- 👉 dobrze wyjaśnij uczestnikom zasady. Podkreśl, że metoda opiera się na dojrzałym regulowaniu zaangażowania przez każdego – przy wielu stolikach każdy może wybrać sobie ten, gdzie zacieka go tocząca się dyskusja. W sytuacji, kiedy nie ma już nic do dodania – może po prostu przejść do innego stolika,

- 👉 forma zapisu głosu uczestników może być dowolna. Pisanie na obrusie sprzyja stosowaniu urozmaiconej kolorystyki, zapisywaniu cytatów, wprowadzaniu oznaczeń graficznych, łączeniu strzałkami powiązanych ze sobą treści, a nawet pojawianiu się zabawnych rysunków,

- 👉 pamiętajcie, żeby podsumować wszystkie dyskusje na forum, a także aby zarchiwizować wszystkie obrusy. Są one często kopalnią bardzo ciekawych informacji! Jeśli dopiero zaczynacie projekt, bardzo ciekawie będzie do nich wrócić za jakiś czas.

World Cafe jako metodę poznania opinii młodzieży na temat jej sytuacji w powiecie olkuskim wykorzystaliśmy na konferencji zamykającej I edycję projektu „Współdecydujemy - zaangażowanie obywatelskie młodzieży szkół powiatu olkuskiego” w czerwcu 2022 r. Podczas jej części członkinie i członkowie Zespołów ds. budżetów partycypacyjnych samodzielnie animowali spotkanie prowadzone w tej formule, po czym przedstawili na forum wnioski z wydarzenia. Poznajcie opinie jednej z prowadzących:

„World Cafe to, według mnie, jeden z najbardziej interesujących sposobów przeprowadzenia publicznej dyskusji. Miałam przyjemność prowadzić takie właśnie wydarzenie i jestem naprawdę zachwycona jego rezultatem. Myślę, że wiele się dowiedziałam na takim spotkaniu, mogłam poznać poglądy innych ludzi oraz sama podzielić się moim zdaniem, poradzić się innych uczestników na różne tematy.”

Prezentacja wyników
World Cafe - Pola Trzaskowska

„W dniu konferencji, która podsumowała nasze działanie w projekcie, miałam przyjemność być prowadzącą jednego ze stanowisk na Word Cafe. Dostałam temat dotyczący infrastruktury dla młodzieży w powiecie olkuskim. Członkowie, którzy brali udział w mojej dyskusji byli jednogłośni, że owe miejsca do spędzenia czasu w naszych okolicach są średnio dostosowane dla młodych ludzi, dlatego zebraliśmy mnóstwo pomysłów, dzięki którym poprawiłaby się opinia o infrastrukturze. Oprócz propozycji takich jak: parki, ścieżki rowerowe czy odrestaurowanie starszych obiektów, uczestnicy wspominali także o tym, że bardzo potrzebują połączeń autobusowych o późniejszych porach, aby bezproblemowo mogli spotkać się ze znajomymi.”

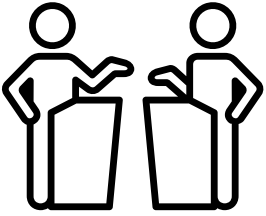
Pola Trzaskowska

uczennica Szkoły Podstawowej im. Stanisława Staszica w Bolesławiu
Czerwiec 2022r.

World Cafe podczas konferencji podsumowującej - czerwiec 2022 r.

I.5. Debata

Coto jest?

Forma dyskusji, w której ścierają się najczęściej dwie strony (np. zwolennicy i przeciwnicy jakiegoś rozwiązania lub tezy).

Reprezentowane są one przez wyznaczonych wcześniej mówców, których zadaniem jest zebranie i przedstawienie argumentów, mających przekonać publiczność do własnego stanowiska. Dyskusję prowadzi moderator, który dba, by obie strony miały równe szanse wypowiedzi, zachowane zostały reguły, a wymiana poglądów prowadzona była z poszanowaniem przeciwnikowi i kulturą.

Pozostali uczestnicy przysłuchują się dyskusji, mogą również zadawać pytania. Na koniec wśród publiczności (uczestników) przeprowadzane jest głosowanie, które pozwala wyłonić najbardziej przekonującego mówcę.

Kiedy warto stosować?

Debata sprawdza się, kiedy trzeba wybrać jedno z kilku (lub dwóch) rozwiązań. Za jej pomocą można przedstawić uczestnikom złożoność jakiegoś zjawiska, a także zbadać, które rozwiązanie jest bardziej popularne. Debaty często organizuje się przed wyborami – dzięki nim prezentuje się różnice w poglądach i programach oponentów.

Jest to doskonały trening kultury dyskusji, argumentacji, a także szansa na zdobycie nowej wiedzy.

Jak się za to zabrać? Jak przygotować?

przed

- 👉 ustal temat, czas i miejsce debaty,
- 👉 zdefiniuj problem, najlepiej w formie tezy, której można bronić, lub którą można obalić,
- 👉 zorganizuj kiluosobowe drużyny wokół różnych stanowisk, poproś je o wyłonienie mówców, a także wspólne zebranie argumentacji,
- 👉 określ ilość osób dyskutujących (najlepiej nie więcej niż 4-5),
- 👉 wybierz sposób głosowania. Zapewnij potrzebne materiały (np. Karty do głosowania),
- 👉 zaproś publiczność,
- 👉 powołaj moderatora dyskusji.

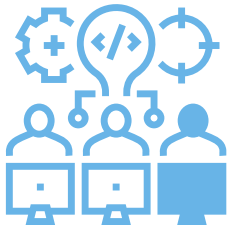
w trakcie

- 👉 zapowiedz temat debaty,
- 👉 określ czas wypowiedzi każdej ze stron,
- 👉 moderator pilnuje kultury dyskusji i przestrzegania zasad, reaguje na każde złamanie reguł odebraniem danej stronie głosu,
- 👉 po zakończeniu dyskusji pozwól każdej ze stron na krótkie posumowanie, a następnie przeprowadź głosowanie wśród uczestników,
- 👉 ogłoś wynik debaty.

Wskazówki dotyczące wykonania

- 👉 przypilnuj, by mówcami zostały osoby, które potrafią w sposób przekonujący i ciekawo mówić do ludzi,
- 👉 zaproś publiczność, którą ten temat faktycznie ciekawi, których on dotyczy,
- 👉 zadbaj, by wszystkie strony miały czas na zebranie rzeczowych argumentów. Dyskutanci muszą być przygotowani i nie powinni polegać na improwizacji,
- 👉 pilnuj, by rozmowa pozostawała zbalansowana, merytoryczna, a nie emocjonalna. Strony powinny raczej skupić się na argumentacji i punktowaniu błędów w argumentacji przeciwników, a nie na emocjach wokół problemu. Czuwaj, by debata nie przerodziła się w konflikt,
- 👉 zawsze reaguj, jeśli któraś strona złamie reguły kulturalnej dyskusji. Monitoruj czas wypowiedzi każdej ze stron, by nie było dysproporcji,
- 👉 zaangażuj publiczność w zadawanie pytań.

I.6. HACKATON

Coto jest?

Maraton zespołowego generowania rozbudowanych pomysłów lub rozwiązań problemów o nieformalnym charakterze. Uczestnicy

hackatonu w określonym, zwykle dość intensywnym czasie (zazwyczaj doba lub dwie), spotykają się, by stworzyć rozwiązania problemu, który poznają dopiero na miejscu. Pracują w drużynach skupionych wokół jednego rozwiązania. Po upływie wyznaczonego czasu prezentują swoje rozwiązania i prototypy, a jury wybiera najlepszy z nich.

Kiedy warto stosować?

Hackaton sprawdza się, kiedy chcemy zyskać bardzo innowacyjne, wizjonerskie rozwiązania, a także, kiedy zależy nam na różnorodnych pomysłach.

Jest to wspaniała forma integrowania i aktywizowania ludzi, pobudzania kreatywności, ćwiczenia pracy projektowej.

Jak się za to zabrać? Jak przygotować?

przed

- ustal czas i miejsce – hackaton powinien trwać przynajmniej cały jeden dzień, a najlepiej dwa. Miejsce powinno być długo dostępne dla uczestników i zapewniać im komfort pracy zespołowej,
- wyberz temat i zaprosz jury – osoby, które znają się na temacie i będą potrafiły z różnych perspektyw docenić pomysły,
- opracuj regulamin/zasady/kryteria oceny projektów,
- zaprosz uczestników,
- zaprosz mentorów – osoby, które będą potrafiły wesprzeć zespoły w procesie twórczym,
- zapewnij materiały (np. duże arkusze papieru, flamastry, długopisy, itd), sprzęt (np. rzutnik do prezentacji) oraz przekąski.

w trakcie

- ogłoś uczestnikom temat, przeprowadź sesję wstępną – zgłaszanie wstępnych pomysłów,
- przegłosuj z uczestnikami, które projekty będą rozwijane,
- zorganizuj drużyny wokół projektów, przydziel im mentorów,
- ogłoś zasady, określ czas trwania hackatonu,
- monitoruj przebieg, dbaj o komfort drużyn,
- po zakończeniu czasu przeprowadź prezentację pomysłów,
- ogłoś obrady jury, a po ich zakończeniu przedstaw zwycięzców,
- wyjaśnij, jaki będzie los wybranego projektu,
- podziękuj wszystkim uczestnikom.

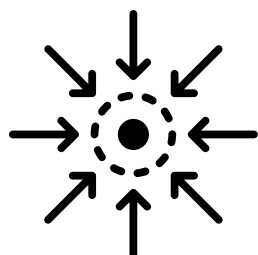
Wskazówki dotyczące wykonania

- ciekawie i szeroko sformułuj problem, który trzeba będzie rozwiązać; ma on pozwolić na różnorodne możliwości – od tego zależy sukces hackatonu,
- z uwagą wybierz mentorów – to oni powinni czuwać nad procesem kreowania rozwiązań w każdym zespole,
- pamiętaj, że mentor nie bierze udziału w generowaniu pomysłów, nie może też być członkiem jury,
- nie zapomnij wdrożyć mentorów do pracy, wyjaśnić im jakie jest ich zadanie, jak mogą wspierać zespół oraz jakie będą kryteria oceny projektów,
- pilnuj luźnej, przyjaznej kreatywności atmosfery. Hackaton ma trochę nieformalną formułę. Uczestnicy mogą dowolnie planować sobie czas, np. korzystać z Internetu, przeprowadzać w trakcie jakiegoś badania (np. ankietę), samodzielnie zrobić sobie przerwę, itd.,
- Zadbaj, by wszyscy znali kryteria, według których wybrany zostanie zwycięski projekt,

👉 przemysł i ogłoś uczestnikom, jaki będzie los wybranego rozwiązania – tzn. czy zamierzasz wprowadzić go w czyn. Nie ma nic gorszego w tej metodzie, niż obiecać zwycięzcom realizację ich projektu, a potem nie dotrzymać słowa – mają oni wtedy poczucie, że ich praca poszła na marne. Jeśli więc nie jesteś pewien/pewna, że możesz zagwarantować wprowadzenie projektu w życie, nie rób tego!

👉 trzymaj się czasu i reguł!

👉 hackaton to rywalizacja, ale przede wszystkim dobra zabawa. Nie bądźcie za bardzo usztywnieni! Nie blokujcie wizjonerskich, „odjechanych” pomysłów.

1.7. Zogniskowany wywiad grupowy - fokus

Co to jest?

Maraton zespołowego generowania rozbudowanych pomysłów lub rozwiązań problemów o nieformalnym charakterze. Uczestnicy hackatonu w określonym, zwykle dość intensywnym czasie (zazwyczaj doba lub dwie), spotykają się, by stworzyć rozwiązania problemu, który poznają dopiero na miejscu. Pracują w drużynach

skupionych wokół jednego rozwiązania. Po upływie wyznaczonego czasu prezentują swoje rozwiązania i prototypy, a jury wybiera najlepszy z nich.

Kiedy warto stosować?

Fokusy organizujemy, gdy chcemy:

- 👉 uzyskać wgląd w sposób definiowania, opisywania, przeżywania problemów,
- 👉 poznać doświadczenia użytkowników,
- 👉 odczytać opinie, postawy, preferencje, uprzedzenia,
- 👉 doświadczyć spontanicznych, niekontrolowanych reakcji,
- 👉 wychwycić świeże, nowe perspektywy, idee, pomysły, rozwiązania.

Zagrożenia

- 👉 Ludzie nie robią tego, co mówią (hipokryzja),
- 👉 Ciężar metody spoczywa na moderatorsze.

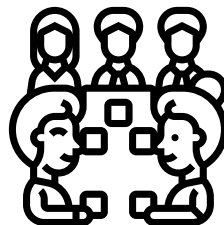
Jak się za to zabrać? Jak przygotować?

Scenariusz fokusa powinien zawierać 3 do 5 bloków tematycznych, wokół których będzie toczyła się rozmowa – wszystko ma mieścić się w wyznaczonym limicie czasowym. Do każdego bloku można dopisać kilka przykładowych pytań.

Wskazówki dotyczące wykonania

- 👉 odpowiednio dobierz skład grupy, by była ona różnorodna - w ramach grupy docelowej badania,
- 👉 koniecznie określ ile czasu będzie trwał każdy z bloków i koniecznie tego przestrzegaj. Zbyt długa rozmowa nuży, sprawia iż niechętnie udzielane są informacje, ludzie przestają być szczerzy, robią się zdawkowi, niechętni do udziału. Z młodszą młodzieżą nie rozmawiaj dłużej niż godzinę,
- 👉 nagraj spotkanie (audio, video – koniecznie trzeba posiadać zgody uczestników!) i zrób notatki,
- 👉 zadbaj o dobrą atmosferę i szansę wypowiedzi dla KAŻDEGO,
- 👉 przygotuj trafne pytania i określ perspektywę czasową na odpowiedzi,
- 👉 moderuj dyskusję umiejętnie - pozwól się wypowiadać, ale dbaj by przekazywane informacje były merytoryczne, nie daj się ponieść emocjom, ustal zasady dyskusji (szanowanie opinii innych itd.),
- 👉 uważaj na syndrom myślenia grupowego i inne zjawiska grupowe - zachęcaj do wyrażania subiektywnych opinii (nie zgadzania się z innymi), mieszaj techniki samodzielnego myślenia (np. 1 minuta na to by każdy napisał 1 zdanie na dany temat) z dyskusją w grupie,
- 👉 ustal tylko najważniejsze punkty w scenariuszu (nie narzucaj dużej ilości pytań),
- 👉 możesz zmieniać kolejność pytań/ bloków - ale tylko jeśli doskonale znasz scenariusz i odnajdziesz się w tym,
- 👉 przetestuj scenariusz,
- 👉 trzymaj się czasu,
- 👉 Zadbaj o sprawną dokumentację - moderator powinien mieć asystenta do robienia notatek :-)
- 👉 Pamiętaj, że moderator nie bierze udziału w dyskusji - nie dzieli się swoim zdaniem, jest neutralny, bezstronny, nie daje po sobie poznać, że jakaś wypowiedź się mu/jej podoba lub nie oraz najważniejsze: nie kłóci się z uczestnikami.

I.8 Warsztat badawczy

Coto jest?

Technika badawcza, ale może być to też metoda partycypacji społecznej. Spotkanie grupy ludzi moderowane przez prowadzących, podczas

którego opracowuje się wspólnie dany temat. Może służyć lepszemu poznaniu np. potrzeb grupy docelowej (cel badawczy), ale też opracować konkretne rozwiązanie, które może być przedstawione decydom i rekomendowane (cel partycypacji społecznej). W tym pierwszym przypadku traktujemy uczestników jako źródło wiedzy, reprezentację grup docelowych, w drugim - jako członków procesu stymulowania zmian społecznych.

Kiedy warto stosować?

Warsztaty badawcze organizujemy, gdy chcemy:

- 👉 wykorzystać potencjał grupy, opracować temat, który jest złożony, zbyt ciężki dla jednej osoby,
- 👉 wyników, które obok informacji o grupie docelowej dostarczą nam pomysłów na rozwiązanie jej problemów/ zaspokojenie potrzeb.

Zagrożenia

- 👉 rozwiązania mogą nie być realne, tzw. „papierowe”,
- 👉 pomieszczone zostaną cele badawcze z praktycznymi - skupienie uwagi na rozwiązaniach może zaburzyć obserwację prawdziwych potrzeb i źródeł problemów,
- 👉 pomysły generowane przez grupę mogą być zgodne z oczekiwaniami (autocenzura).

Jak się za to zabrać? Jak przygotować?

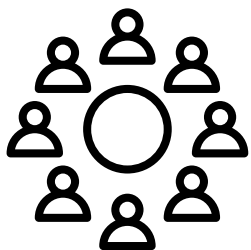
- 👉 określ cel warsztatu, ustal co chcesz osiągnąć,
- 👉 przygotuj plan warsztatu - jakimi metodami chcesz pracować z grupą?
- **Drzewko problemu?** (określenie głównego problemu i szukanie przyczyn, konsekwencji, rozwiązań i wpływu),
- **SWOT?** Analiza mocnych i słabych stron, możliwości i zagrożeń,
- **Analiza przypadków?** Rozpracowanie czyjejś historii, jakiegoś miejsca lub zdarzenia,
- **Storytelling?** Układanie historii kolejno przez wszystkie osoby z grupy,
- **Burza mózgów?** Generowanie pomysłów na rozwiązanie, bez ich oceny,

- **Design Thinking?** Proces projektowania rozwiązań na bazie kontaktu z grupami docelowymi, empatyzowanie z nimi, definiowanie problemu, a następnie generowanie rozwiązań, prototypowanie i testowanie,
- **Inne?**

1. przygotuj scenariusz, odpowiedz na pytania: „Jak zaczniesz spotkanie?”, „Co potem?”, „Jak skończysz?”,
2. ułóż plan awaryjny, przemyśl: - „Co może pójść nie tak?”, „Co zrobisz, kiedy tak się stanie?”, „Jak temu zapobiec?”,
3. zaproś grupy docelowe,
4. przygotuj salę, materiały, wszystko, co może być potrzebne.

Wskazówki dotyczące wykonania

- ☛ zadbaj o integrację uczestników, powinni poznać się zanim rozpoczną pracę,
- ☛ podziel odpowiedzialność w zespole za różne elementy warsztatu,
- ☛ ustal zasady wspólnej pracy przed rozpoczęciem,
- ☛ podaj informację co się stanie z wynikami warsztatu i jak uczestnicy mogą się angażować dalej we wdrażanie zaproponowanych rozwiązań.

I.9 Antykonferencja

Co to jest?

Metoda dyskusji nad najważniejszymi problemami, zagadnieniami społecznymi, w której tematy są określane na miejscu przez uczestników.

Każda propozycja, która należy do tematu ogólnego jest akceptowalna! Uczestnicy dzielą się na grupy i samodzielnie opracowują wybrany temat, przynosząc rezultaty na spotkanie plenarne. Grupy pracują określoną ilość czasu samodzielnie – można z nich wyłonić lidera, by potem zaprezentował wyniki. Prezentacje wszystkich grup kończą się moderowaną dyskusją. Metoda pozwala znaleźć rozwiązania problemów, ale nie jest to jej celem. Jej istota polega na dialogu i współpracy. Dyskusje mogą dotyczyć np. różnych aspektów problemu i na tym poprzestać.

Kiedy warto stosować?

Antykonferencję warto zorganizować kiedy:

- ☛ celem jest wspólna eksploracja tematów przez różne grupy docelowe (np. młodzież i władza),
- ☛ ważne jest podkreślenie równości i partnerstwa pomiędzy uczestnikami (zarówno członkowie decydentów, jak i młodzieży mogą zaproponować temat do dyskusji, oraz zostać

liderem grupy i prowadzić dyskusję),

- ☛ osiągnięcie określonych rezultatów nie jest najważniejsze- dyskusja jest celem samym w sobie (istota to np. wzmacnianie zaufania między grupami, wymiana opinii, doświadczeń, wzajemne poznanie się).

Jak się za to zabrać? Jak przygotować?

- ☛ określ ramowy temat antykonferencji - instrukcję w jakim obszarze powinni się poruszać uczestnicy (np. Jak naprawić szkołę? Edukacja obywatelska? Młodzi, a rynek pracy? Wszystkie twarze demokracji w Gminie. Co po covidzie? Młodzi Ukraińcy w polskiej szkole),
- ☛ pomyśl kto powinien zabrać głos w dyskusji,- wymień najważniejsze grupy,
- ☛ zastanów się czy o nikim nie zapomniełeś - pomyśl o osobach, o których zazwyczaj się zapomina, kogo ten temat jeszcze dotyczy?,
- ☛ ustal czas i miejsce - zadbaj, by było wiele pokoi, zakamarków, kątów, w których grupy mogą pracować. Pamiętaj, by miejsce było dostępne dla wszystkich grup docelowych,
- ☛ przygotuj zaproszenia i roześlij do wszystkich grup. Wykorzystaj media, social media, kanały bezpośrednie, jak i otwarte metody promocji. Im więcej ludzi na antykonferencji, tym ciekawsze dyskusje,
- ☛ ułóż plan awaryjny – przemyśl: „Co może pójść nie tak?”, „Co zrobisz, kiedy tak się stanie?”, „Jak temu zapobiec?”,
- ☛ zadbaj o archiwizację rezultatów dyskusji - spisz je i podziel się z wszystkimi uczestnikami!

Wskazówki dot. wykonania

- ☛ zbuduj zespół, który będzie dbać o organizację i logistykę spotkania,
- ☛ zadbaj o atrakcyjność wizualną wydarzenia,
- ☛ zaproś media lokalne!
- ☛ bądź gotowy/a na niespodzianki :-)

ROZDZIAŁ II

Inicjatywy obywatelskie w szkołach partnerskich (narzędzia i rekomendacje)

Ta część naszej publikacji poświęcona jest prezentacji różnych rozwiązań wybranych przez poszczególne szkoły partnerskie przy realizacji swoich inicjatyw obywatelskich.

Jak pokazują doświadczenia z naszego projektu, w szczególności z realizacji dwóch edycji szkolnych budżetów partycypacyjnych, uczniowie mają potencjał i chcą mieć możliwość aktywnego kształtowania przestrzeni szkolnej. Nic zatem dziwnego, że „miniprojekty” społeczne realizowane w trzech placówkach partnerskich dotyczyły właśnie wpływu uczniów na wygląd swojej szkoły.

Przestrzeń szkolna, rozumiana jako: budynek szkoły, jego otoczenie, wyposażenie placówki, estetyka wewnątrz, może być badana na wiele sposobów. Oto kilka z nich, które zostały wybrane przez uczestniczki i uczestników naszego projektu:

- 1. Spacery badawcze** w celu identyfikacji problemów: Uczniowie przeprowadzili spacery badawcze po szkole, aby zidentyfikować obszary, które wymagają poprawy. Szukali problemów związanych z bezpieczeństwem, dostępnością, komfortem czy funkcjonalnością przestrzeni.
- 2. Mapowanie przestrzeni:** Uczniowie tworzyli mapy swojej szkoły, oznaczając na nich różne obszary, takie jak klasy, toalety, korytarze, sale sportowe itp. Następnie, przy pomocy naklejek wskazywali, w których miejscach czują się „OK”, a które wymagają pewnej zmiany.
- 3. Badania ankietowe:** Uczniowie przeprowadzili ankiety wśród innych uczniów i nauczycieli, pytając o ich potrzeby i sugestie dotyczące przestrzeni szkolnej.
- 4. Projekty poprawy przestrzeni:** Na podstawie zebranych informacji i ich omówieniu (np.

w formie World Cafe) uczniowie pracowali nad rekomendacjami zmian, które finalnie zostały przekazane dyrekcji placówek.

- 5. Zmiana przestrzeni szkolnej:** inicjatywy w ramach projektu zostały przeprowadzone przed II edycją szkolnych budżetów partycypacyjnych. Ich skutkiem było wypracowanie gotowych projektów, które były poddane pod głosowanie społeczności szkolnej.

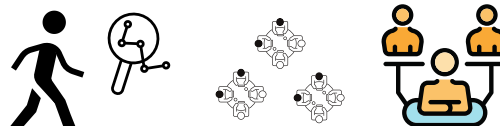
Każda z wybranych technik stanowiła pewną „nowość” w dotychczasowym funkcjonowaniu szkół. Zaangażowano uczniów w proces podejmowania decyzji i kształtowania swojego otoczenia w sposób, który jest dla nich satysfakcjonujący i inspirujący. Przekłada się to z kolei na tworzenie bardziej odpowiednich i efektywnych warunków do nauki.

Proces tworzenia rekomendacji dla władz lokalnych, warsztat ewaluacyjny, Poronin czerwiec 2023 r.

II. 1. Miejsca przyjazne i mniej przyjazne w szkole (wymagające poprawy) – Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica w Bolesławiu

PROBLEM BADAWCZY	<p>Celem działań było uzyskanie opinii uczniów placówki edukacyjnej o różnych miejscach w szkole. Chcieliśmy dowiedzieć się, co uczniowie myślą o korytarzach, salach lekcyjnych, salach gimnastycznych, świetlicy, szatniach, przestrzeni wokół szkoły itp. Równocześnie pozyskano informacje o tym, co można by zmienić, aby udoskonalić wymienione lokalizacje.</p> <p>Jako miejsce badania wybrano budynek szkoły oraz przestrzeń wokół niej, aby móc wprowadzić tam zmiany, po uwzględnieniu potrzeb uczniów. Chcemy, aby placówka była jak najbardziej przyjazna. Powinna nie tylko zachęcać uczniów do nauki, ale także sprawiać, aby chętnie spędzali w niej czas.</p>
WYBÓR NARZĘDZI BADAWCZYCH	<p>Do przeprowadzenia badania wybrano dwa narzędzia: spacer badawczy i World Cafe. Pierwszym etapem było zrealizowanie spaceru badawczego, w którym wzięło udział po dwóch przedstawicieli z każdej klasy. Kierowany był on przez uczniów z zespołu oraz koordynatorki projektu, panie Elżbietę Kulanty i Małgorzatę Rudnicką.</p> <p>Na wcześniej przygotowanych planach budynku uczestnicy z każdej grupy zaznaczali naklejkami (przedstawiającymi twarze: uśmiechniętą i niezadowoloną) różne pomieszczenia. Spacerując po szkole, oznaczali te właśnie miejsca balonami – żółtymi i czarnymi. Podczas spacerów przeprowadzono dużo rozmów o tym, co w szkole jest pozytywne, estetyczne i godne „uśmiechniętej naklejki” oraz o miejscach, w których uczniowie nie czują się dobrze. Okazało się również, że niektóre obszary są akceptowane, ale uczniowie mają na nie inne pomysły. Spacer przebiegał w trzech turach: z uczniami klas 1 – 3, kolejny z uczniami klas 4 – 6 oraz ostatni z najstarszymi uczniami z klas 7 – 8.</p> <p>Drugą częścią działań było World Cafe, na którym uczniowie, podzieleni według kategorii wiekowych na trzy grupy (kawiarniane stoliki), mieli możliwość podsumowania wyników spaceru badawczego. Każda z grup przygotowała na kartonach rozwiązania, wnioski i rekomendacje. Zgodnie z założeniem tego narzędzia badawczego, rozmowy odbywały się w kawiarnianej atmosferze i wszyscy uczniowie mogli wyrazić swoją opinię</p>
REKOMENDACJE	<p>Spacer badawczy i World Cafe pokazały, że w budynku szkoły nie ma miejsc, które w całości nie podobają się uczniom. Okazało się, że jest wiele przestrzeni, które ogólnie są przyjazne, ale znaleziono elementy do dopracowania. Przede wszystkim należy zwiększyć ilość puf i siedzisk na korytarzach szkolnych (szczególnie na drugim poziomie segmentu A, świetlicy, dolnym korytarzu części B). Uczniowie zwrócili uwagę na brak wystarczającej ilości i złe ułożenie ławek oraz wieszaków w szatniach obok dużej sali gimnastycznej. Prosili również o zwiększenie liczby zegarów elektronicznych na korytarzach placówki oraz naprawienie zegarów w niektórych salach. Jednym z pomysłów było stworzenie kącika ciszy z planszówkami lub książkami w górnej części korytarza klas młodszych. Klasy starsze wyszły z podobną inicjatywą w innej lokalizacji - auli szkolnej. Uczniowie poprosili o zmiany w toaletach szkolnych (w tym o nowe dozowniki do mydła i odnowienie sufitu w toalecie na piętrze) oraz o remont sali informatycznej 126. Zwrócono uwagę na wyposażenie, wygląd i zapach w sali matematycznej 129. Pozostałe zmiany, o które zaapelowali to:</p> <ul style="list-style-type: none">-zmiana kolorów ścian w dolnym korytarzu części podstawowej i miejsca na ubrania, buty obok świetlicy,- ustawienie na dziedzińcu szkolnym stolika z warcabami i szachami. <p>Wnioski zostaną przekazane dyrekcji szkoły oraz społeczności szkolnej.</p>

FORMA PRZEKAZANIA REKOMENDACJI

Happening rozpoczął się niedługo po spacerze badawczym i World Cafe. Na korytarzu szkolnym wywieszono plakaty zrobione przez uczniów w czasie World Cafe, oraz plany budynku szkoły z oznaczeniami, wykonanymi podczas spaceru badawczego. Szkoła udekorowana była balonami w kolorze żółtym i czarnym, co również przyciągało uwagę uczniów i pracowników, wzbudzało dyskusje i rozmowy.

W dniu patrona szkoły (15. marca 2023 r.) uczniowie wchodzący w skład zespołu ds. budżetu obywatelskiego wraz z uczestnikami spaceru badawczego przekazali rekomendacje w formie happeningu. Odbiorcami byli dyrekcja szkoły, nauczyciele, uczniowie i pracownicy szkoły.

Realizacja inicjatywy: Łucja Kubik, Aleksander Pioszczyk, Julia Kulanty, Julia Broda, Zuzanna Hodur, Yurii Chubka, Olga Pomierna, Zuzanna Lubaszka

Mentor: Małgorzata Rudnicka, Elżbieta Kulanty

Spacer badawczy i World Cafe dla przedstawicieli klas 1-8.
Zdjęcia: SP Bolesław

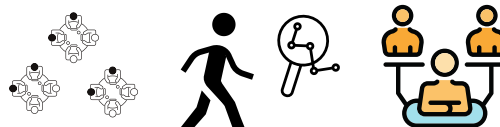
POWIĄZANIE INICJATYWY OBYWATELSKIEJ Z PROCESEM SZKOLNYCH BUDŻETÓW PARTYCYPACYJNYCH

W tym roku, tak jak w poprzednim, nasza szkoła brała udział w projekcie „Współdecydujemy – zaangażowanie obywatelskie młodzieży szkół powiatu olkuskiego”, realizowanym we współpracy ze Stowarzyszeniem Dobroczynnym „Res Sacra Miser”. Tegoroczną edycję rozpoczęliśmy od wyjazdu szkoleniowego zespołu ds. budżetu partycypacyjnego do Węgierskiej Górki. Jako członkowie zespołu pracującego pod hasłem „Działanie to nasze rozwiązanie” dowiedzieliśmy się tam o różnych sposobach przeprowadzenia projektu badawczego i przygotowaliśmy się do niego. Prace w szkole rozpoczęliśmy 17. lutego, kiedy odbył się spacer badawczy i World Cafe. Tego dnia najpierw z przedstawicielami klas 1-8 (w trzech grupach) spacerowaliśmy po szkole i zatrzymywaliśmy się w różnych miejscach, oznaczając je balonami żółtymi lub czarnymi oraz umieszczając na planie szkoły odpowiednie naklejki. Rozmawialiśmy o tym, co w naszej szkole lubimy (żółte balony i naklejki „uśmiechnięte”), a co nam się nie podoba i jak możemy to zmienić (czarne balony i naklejki „smutasy”). Wszystko podsumowaliśmy w czasie World Cafe, dyskutując podzieleni na trzy grupy wiekowe. Kolejnym etapem były warsztaty, w których 2 marca wzięły udział klasy 8c i 6a. Zajęcia miały na celu pokazanie różnych form uczestnictwa w życiu społecznym, a uczniowie wykonywali także ćwiczenia rozwijające kreatywność. Następnie, 22. marca, wspólnie z Panią Anną Delą przeprowadziliśmy maraton pisania zadań. Uczniowie, którzy zgłosili swoje propozycje, mieli możliwość zaprojektowania do nich plakatów reklamowych. Głosowanie odbyło się 31. marca, po tygodniu promowania złożonych zadań. Głosować mogli: uczniowie, nauczyciele, dyrekcja i pracownicy szkoły. Zwyciężyły dwa projekty – stęfa chillu autorstwa Mieszka Pruskiego, Zofii Honiek i Mai Nocoń oraz pomysł na miejsce do odpoczynku złożony przez Zofię Tarasów i Mateusza Skubisa. Wyniki głosowania stały się potwierdzeniem spaceru badawczego. Już wtedy pojawiły się głosy o konieczności stworzenia strefy do wyciszenia i relaksu, które, zostały wykorzystane jako pomysły na zadania do wykonania w naszej szkole. Spacer badawczy był z pewnością czynnikiem, który w dużym stopniu „podbił” kreatywność uczniów - w jego czasie lepiej poznali potrzeby uczniów w różnych klas i znaleźli wiele propozycji na zmiany. Zaowocowało to złożeniem ośmiu zadań.

Julia Kulanty, uczennica szkoły

II.2 Czy nasza szkoła jest OK? – bierzemy pod lupę korytarze szkolne – Szkoła Podstawowa im. 1000-lecia Państwa Polskiego w Bukownie

PROBLEM BADAWCZY	<p>Pragniemy zbadać i przedyskutować, czy uczniom naszej szkoły podoba się sposób aranżacji korytarzy szkolnych. Spacer badawczy pozwolił nam na zebranie pomysłów na ulepszenie przestrzeni, w której przebywają.</p> <p>Chcemy, aby uczniowie:</p> <ul style="list-style-type: none">- mieli wpływ na zagospodarowanie miejsc, w których przebywają na przerwach,- otrzymali możliwość wypowiedzenia się w sprawach dla nich istotnych,- potrafili argumentować swoje zdanie,- poczuli, że ich głos ma znaczenie.
WYBÓR NARZĘDZI BADAWCZYCH	<p>Do przeprowadzenia badania wybrano dwa narzędzia: spacer badawczy i World Cafe. W dniach od 15 do 17. lutego 2023 r. w szkole odbyły się spacer badawczy, w celu zebrania opinii uczniów o sposobie zagospodarowania korytarzy. Uczestników wybrano losowo, z każdej klasy po dwóch uczniów, którzy otrzymali pod dwie (w klasach 1-2), trzy (w klasach 4-8) naklejki z uśmiechniętą i smutną miną.</p> <p>Pozwoliło to na odkrycie miejsc, które podobają się uczniom oraz tych, które wymagają zmian. Od 20. do 24. lutego 2023 r. prowadzono dyskusje w zespołach klasowych i dokonano wyborów osób do Word Cafe (po dwie z każdej klasy).</p> <p>28. lutego zorganizowano Word Cafe, na którym uczniowie przedstawili swoje pomysły na to, jak można zmienić przestrzeń szkolną.</p> <p>Mamy nadzieję, że uczniowie wykorzystają wnioski z inicjatywy przy pisaniu wniosków projektowych w II edycji szkolnego budżetu partycypacyjnego.</p>
REKOMENDACJE	<p>Rekomendacje z inicjatywy przedstawiono Dyrektorowi Szkoły.</p> <p>Społeczność szkolna wypracowała następujące pomysły na ulepszenia:</p> <ul style="list-style-type: none">☞ Piosenka jest dobra na wszystko – prosimy o uruchomienie szkolnego radiowęzła;☞ Obcowanie z roślinami poprawia samopoczucie i motywuje do działania, dlatego chcemy, aby w szkole było więcej zieleni;☞ Woda jest źródłem życia, dlatego chętnie pilibyśmy ją ze źródełek wody pitnej;☞ Siedzenie ma znaczenie! Cieszylibyśmy się, gdyby w szkole było więcej miejsc do siedzenia;☞ Czas jest tym, co widzimy na zegarze – prosimy o zegary elektroniczne na korytarzach;☞ Więć chodź, pomaluj mój świat – super widziane byłyby kolorowe ściany;☞ Nie można wyczerpać kreatywności. Im więcej jej używasz, tym więcej jej masz. W związku z tym może warto w szkole obchodzić nietypowe święta.
FORMA PRZEKAZANIA REKOMENDACJI	<p>Happening na terenie szkoły zorganizowano w dniu 20. marca 2023 r. podczas obchodów Dnia Wiosny. Rekomendacje Dyrektorowi Szkoły przedstawili najmłodsi uczniowie szkoły, gdyż to oni najdłużej będą do niej uczęszczać. Rekomendacje złożono w formie pisemnej oraz zamieszczono przy wejściu do szkoły. Stworzono też „Kącik rekomendacyjny”, w którym znalazły się „próbki” tego, o co wnioskowaliśmy, były to m.in.: kolorowe pufy, kwiaty stoliki, woda.</p>

Realizacja inicjatywy: Amelia Białas, Joanna Czyś, Piotr Gut, Magdalena Krawiec, Patrycja Orlicka, Dawid Poczesny

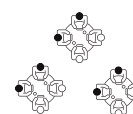
Mentor: Jolanta Oleś, Agnieszka Karcz

Spacer badawczy i world cafe dla przedstawicieli klas 1-8. Zdjęcia: SP Bukowno

II.3 Bezpieczna przestrzeń wspólna – Zespół Szkolno-Przedszkolny w Osieku

<p>PROBLEM BADAWCZY</p>	<p>Chciliśmy zdiagnozować środowisko szkolne w obszarze poczucia bezpieczeństwa wszystkich uczestników życia szkoły, a także opracować środki zaradcze. Pytania, na jakie poszukiwaliśmy odpowiedzi to:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☞ Czy są miejsca, w których uczniowie czują się niebezpiecznie? ☞ Czy możemy wprowadzić jakieś środki zaradcze? <p>Wybór problemu badawczego poprzedzony był ankietą w temacie bezpieczeństwa, w której respondenci wskazali miejsca, gdzie szczególnie należy o nie zadbać. Chcemy opracować metody zaradcze dotyczące tzw. „czarnych punktów szkoły”, czyli miejsc niebezpiecznych, zagrażających bezpieczeństwu uczniów w obrębie szkoły i jej najbliższego otoczenia. Przewidywane jest także wdrażanie środków zaradczych mających na celu wzrost poziomu bezpieczeństwa u wszystkich członków społeczności szkolnej.</p>
<p>WYBÓR NARZĘDZI BADAWCZYCH</p>	<p>Wśród uczniów, nauczycieli i rodziców przeprowadzono ankietę dotyczącą bezpieczeństwa w szkole. Badanie wykonano wśród uczniów z klas I-VIII, wzięło w nim udział 154.osoby. Wyniki wskazały, że uczniowie w swojej szkole czują się bezpiecznie (96% odpowiedzi); potwierdzają to również rodzice – na 114. ankietowanych rodziców 95% udzieliło odpowiedzi, że ich dzieci są bezpiecznie w szkole.</p> <p>Niemniej jednak uczniowie i rodzice wskazali, że są miejsca w szkole, w których należałoby wzmocnić kontrolę i wdrożyć pomysły na poprawę bezpieczeństwa.</p>

	<p>W dniu 26.kwietnia2023r. zorganizowano w szkole Word Cafe.</p> <p>W „kawiarnianej atmosferze” uczniowie wieloaspektowo analizowali temat bezpieczeństwa – określono „strefy bezpieczeństwa” w szkole, wskazano na miejsca zdefiniowane jako „czarne punkty”. Prowadzący podzielił temat zajęć na kilka zagadnień (stref: szatni, przed szkołą, toalet, korytarzy) i do każdego z nich opracował zestaw pytań kluczowych, które pomogły podtrzymać i ukierunkować dyskusję. Każde zagadnienie analizowano przy innym stoliku. Uczniowie zostali podzieleni na kilkuosobowe zespoły, przemierzali się pomiędzy stolikami, by przedyskutować wszystkie aspekty realizowanego tematu. Każdy kolejny zespół pojawiający się przy stoliku zapoznał się z efektami pracy swoich poprzedników. Kiedy komplet zagadnień został zgłębiony przez wszystkie grupy robocze, nastąpiło podsumowanie dyskusji: moderatorzy zaprezentowali na forum całokształt materiałów wypracowanych przy stolikach.</p>
<p>REKOMENDACJE</p>	<p>W szkole istnieją strefy, które respondenci wskazali jako mało bezpieczne. Zaproponowano zwiększenie częstotliwości zaglądania do miejsc takich jak: toaleta, szatnie. Na podwórzu szkolnym zasugerowano oznaczenie terenu (chodzi o wyznaczenie granic), w którym uczniowie mogą przebywać. Ponadto najstarsi uczniowie wyszli z inicjatywą utworzenia strefy dla uczniów klas VII -VIII. Dodatkowo uczennice klas starszych zawnioskowały o wydzielenie miejsca w ubikacji szkolnej, w której znalazłyby się artykuły higieniczne - na skutek tego szkoła przystąpi do kampanii “Różowa skrzyneczka”.</p>
<p>FORMA PRZEKAZANIA REKOMENDACJI</p>	<p>Wnioski zostały przekazane Dyrektorowi szkoły formie pisemnej, zapoznano z nimi Radę Pedagogiczną, a przez dziennik elektroniczny otrzymali je także wszyscy uczniowie.</p>

Realizacja inicjatywy: Maja Kordaszewska, Magdalena Kowalska, Lena Kuś, Milena Stach, Zuzanna Wciśło, Maria Wernik

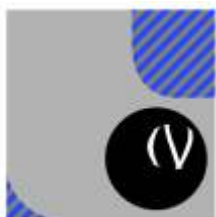
Mentor: Aleksandra Wojdyła

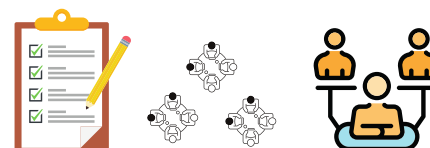
World Cafe ZSP Osiek

Kolejnym obszarem podejmowanym w ramach inicjatyw była problematyka zdrowia psychicznego młodzieży i sposób radzenia sobie ze stresem. Jest to temat ważny

i dostrzegany przez współczesną młodzież, nic zatem dziwnego, że projekty społeczne w tym temacie zostały zrealizowane przez dwie szkoły ponadpodstawowe.

II.4 Badanie kondycji psychicznej uczniów – IV Liceum Ogólnokształcące im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Olkuszu

<p>PROBLEM BADAWCZY</p>	<p>Zadaniem zespołu roboczego było określenie dobrostanu psychicznego uczniów IV LO - z jakimi trudnościami uczniowie spotykają się w szkole i jak wpływają one na ich psychikę. Podczas pandemii ogólny stan psychiczny uczniów w Polsce uległ pogorszeniu. Izolacja i nauka zdalna dla wielu uczniów była powodem ciągłego stresu. Chcieliśmy zdiagnozować ten problem w naszej szkole oraz dowiedzieć się, czy obecnie występują czynniki stresogenne, a jeśli tak, to zbadać ich rodzaj. Znalezienie sposobu na rozwiązanie ewentualnych problemów stało się głównym celem tej inicjatywy.</p>
<p>WYBÓR NARZĘDZI BADAWCZYCH</p>	<p>Zanim Zespół podjął ostateczną decyzję polegającą na wyborze narzędzi badawczych, odbyło się spotkanie z panią psycholog, podczas którego przeprowadzono swoistą „burzę mózgów”. Członkowie Zespołu oraz koordynatorki projektu, Panie Małgorzata Krzemień i Anna Kula, wybrali dwa narzędzia badawcze: ankietę oraz World Cafe. Wspólnie z pedagogiem i psychologami szkolnymi opracowano ankietę pt. „Badanie kondycji psychicznej uczniów IV LO”, którą przeprowadzono on-line 14 marca 2023 r. wśród uczniów wszystkich klas. Na podstawie ankiety, w której udział wzięło 503. (56,9%) osoby stwierdzono, że kondycja psychiczna uczniów nie jest zadowalająca. Wskazano trzy główne problemy mające wpływ na taki stan rzeczy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przeciążenie obowiązkami szkolnymi 2. Nadmierny stres związany z obowiązkami szkolnymi 3. Niejasne wymagania ze strony nauczycieli. <p>22 marca odbyło się spotkanie wybranych (przez wychowawców) przedstawicieli klas I-III - 32 uczniów oraz 6 członków zespołu roboczego szkolnego budżetu obywatelskiego. Spotkanie przeprowadzono metodą World Cafe, która pozwala na jednoczesne poruszenie kilku tematów, a w efekcie na wypracowanie wniosków, będących propozycjami rozwiązań. Zidentyfikowane problemy młodzież omawiała przez 45 minut w trzech grupach, wyniki prac zapisano na kartkach. Pozostałą godzinę przeznaczono na dyskusję i omówienie przedstawionych propozycji. Kończącym elementem inicjatywy było napisanie rekomendacji.</p>
<p>REKOMENDACJE</p>	<p>Zapoznając się dokładnie z wszystkimi propozycjami rozwiązań analizowanych problemów, uczestnicy wypracowali i przekazali Pani Dyrektor rekomendacje działań, które mogą przyczynić się do poprawy kondycji psychicznej uczniów naszej szkoły. Zaproponowano, aby</p> <ul style="list-style-type: none"> - zwrócić uwagę na równomierny rozkład sprawdzianów w tygodniu, - przy układaniu planu zajęć lekcyjnych zadbać o równomierne rozłożenie godzin w poszczególnych dniach tygodnia oraz zróżnicowanie zajęć w danym dniu, - zapewnić stałą dostępność psychologa i pedagoga w godzinach jego pracy. <p>Po przekazaniu rekomendacji Pani Dyrektor, ankieta, jej wyniki oraz końcowe wnioski zostały omówione podczas spotkania Rady Pedagogicznej i przekazane do dalszej analizy w zespołach przedmiotowych.</p>

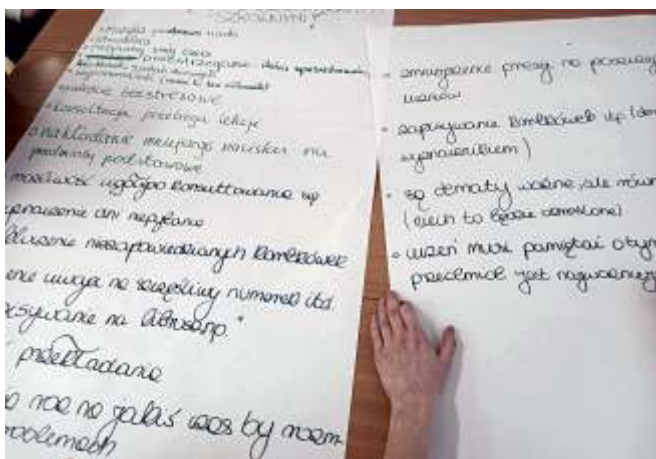
FORMA PRZEKAZANIA REKOMENDACJI

Happening zorganizowano 14 kwietnia. Zaproszono Panią Wicedyrektor i w uroczysty sposób, w obecności zebranych uczniów wręczono rekomendacje. Członkowie zespołu roboczego udekorowali miejsce przekazania rekomendacji balonami, rozdawali przybyłym drobne słodkości. Podczas tego spotkania oficjalnie przekazano też przedmioty zakupione w ramach II edycji szkolnego budżetu obywatelskiego oraz ze środków pozyskanych od Rady Rodziców.

Realizacja inicjatywy: Natalia Sroka, Aleksandra Górka, Hanna Chmiest, Filip Chalcarz, Oliwia Jankowska, Iga Krzykawska

Mentor: Małgorzata Krzemień, Anna Kula

World Cafe IV LO Olkusz

II.5 Badanie przyczyn stresu wśród uczniów – Zespół Szkół nr 4 im. Komisji Edukacji Narodowej w Olkuszu

PROBLEM BADAWCZY	<p>Zadaniem zespołu roboczego było określenie przyczyn stresu oraz poszukiwanie sposobu na jego rozwiązanie. Problem został poruszony przez młodzież jako ten, który najbardziej ich dotyczy.</p> <p>Badania w tym zakresie są alarmujące – jak wskazuje raport „Młodzież 2021”: w porównaniu z pomiarem z 2018 roku wzrósł wyraźnie odsetek uczniów odczuwających regularnie stres i zdenerwowanie – średnia wskazań na siedmiopunktowej skali wyniosła 4,51, co stanowi najwyższy odnotowany jak dotąd wynik. Członkinie i członkowie Zespołu wskazują, że rozmowy dotyczące samopoczucia/stresu są jednym z dominujących tematów wśród ich rówieśników.</p>
WYBÓR NARZĘDZI BADAWCZYCH	<p>Zdecydowano się na wybór innowacyjnej metody partycypacji społecznej – hackatonu. Taka forma „pytania się” młodzieży o zdanie nie była dotychczas praktykowana w naszej szkole. Było to zatem inspirujące wyzwanie dla członków Zespołu.</p> <p>W hackatonie wzięło udział 29. wytypowanych uczniów -przedstawiciele klas Zespołu Szkół nr 4, zostali oni podzieleni na trzy grupy (przewodzili im członkinie i członkowie Zespołu ds. budżetu uczniowskiego). W każdej grupie prowadzono trzy panele dyskusyjne o następujących tematach:</p> <ul style="list-style-type: none">- przyczyny stresu- skutki stresu- sposoby radzenia sobie ze stresem.
REKOMENDACJE	<p>Rekomendacje będące wynikiem pracy grup (zaproponowane przez „zwycięską” grupę dyskusyjną, zgodnie regułami hackatonu) zostały przedstawione w formie graficznej. Dodatkowo osoby biorące udział w hacaktonie zostały zaproszone na pilotażowy warsztat dotyczący radzenia sobie ze stresem.</p> <p>W czasie warsztatów młodzież poznała techniki i mechanizmy, które pokazują jak działają relacje. Mogli dowiedzieć się i zrozumieć na czym polega uczucie zazdrości i jak go opanować. Poznali mechanizm wstydu i zrozumieli jak działają kompleksy. Dzięki technice „lustra” zgłębili zachowanie swoje i ludzi wokół. Poznali również techniki relaksacji potrzebne do opanowania stresu. Nauczyli się czym jest powodowany i za pomocą techniki 7 kroków mogą teraz próbować nad nim panować.</p>
FORMA PRZEKAZANIA REKOMENDACJI	<p>Rekomendacje zostały przekazane do Dyrektora szkoły podczas uroczystego otwarcia przestrzeni zagospodarowanej dzięki zadaniu wybranemu do realizacji w II edycji szkolnego budżetu partycypacyjnego.</p> <p>Zapoznano z nimi także psychologa i pedagoga szkolnego, którzy w ramach realizowanych programów mogą wprowadzić sugerowane zmiany.</p>

Realizacja inicjatywy: Julia Drygała, Anna Mazela, Dominik Gamrat, Daniel Korfel, Michał Piwowarski, Olaf Popiel

Mentor: Justyna Krzemień, Agnieszka Kocot

REKOMENDACJE

dla
**Dyrektora Szkoły,
Pedagogów oraz Psychologów**

Stay
POSITIVE

Organizacja
warsztatów
psychologicznych
dot. walki ze stresem
dla uczniów

Utworzenie
"skrzynki zaufania"
dla uczniów
na indywidualne
pytania i problemy

Utworzenie
grupy wsparcia
dla uczniów

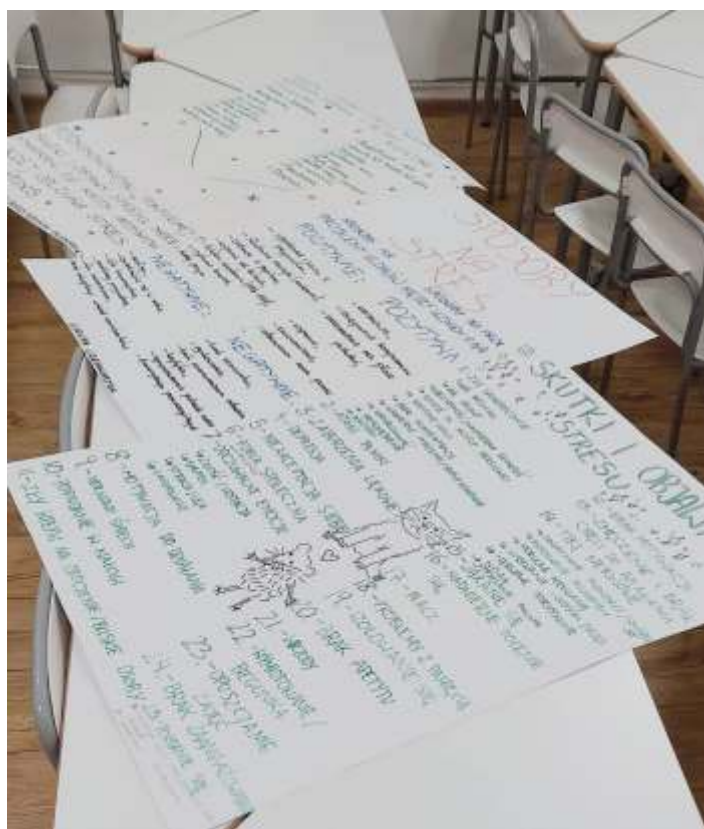

Wdrożenie tematyki
walki ze stresem na
zajęciach z wychowawcą

Opracował zespół odpowiedzialny za udział w projekcie
**"Współdecydujemy - zaangażowanie obywatelskie
młodzieży z powiatu olkuskiego"**

DECYDUJEMY - ZYSKUJEMY

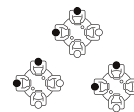
Hackaton w Zespole Szkół nr 4 w Olkuszu
wraz z przekazaniem rekomendacji

Hackaton w Zespole Szkół nr 4 w Olkuszu wraz z przekazaniem rekomendacji

II.6 Działalność Koła Wolontariatu- czy warto pomagać? – Szkoła Podstawowa nr 1 im. Mikołaja Kopernika w Olsztynie.

PROBLEM BADAWCZY	<p>Dzisiejsze czasy są trudne, szczególnie dla młodych osób, które łatwo mogą pogubić się w otaczającym nas świecie. Kształtowanie u młodzieży bezinteresownej pomocy jest trudne - zawsze kojarzy się z dodatkowymi obowiązkami. Pomagając innym, formujemy naszą postawę, umysł i kreujemy w ten sposób samego siebie. Poprzez badania dotyczące działalności Klubu Wolontariatu w naszej szkole mamy nadzieję powiększyć obszar i zakres prac na rzecz instytucji/osób potrzebujących. Pozwoli to na zaangażowanie jeszcze większej liczby chętnych do udziału w wolontariacie, a co za tym idzie-więcej pomysłów i inicjatyw wśród społeczności szkolnej i lokalnej.</p> <p>Wyniki ankiety pomogły w zrozumieniu postrzegania wolontariatu przez ludzi i społeczność szkolną oraz służyły do sformułowania działań na rzecz promocji wolontariatu w społeczeństwie i środowisku szkolnym.</p>
WYBÓR NARZĘDZI BADAWCZYCH	<p>Zdecydowano się na wybór dwóch metod badawczych: ankiety i Word Cafe.</p> <p>Ankieta dotyczyła postrzegania wolontariatu i pracy społecznej przez uczniów naszej szkoły. Pytania zawarte w ankiecie pn.: „Czy warto pomagać?” skupiały się na ocenie znaczenia wolontariatu w rozwoju społecznym i edukacyjnym młodego człowieka. Ankieta zawierała także pytania o dotychczasową pracę uczniów w tym zakresie i ich deklarację dalszego zaangażowania.</p> <p>Kolejną częścią inicjatywy było Word Cafe. Celem metody jest umożliwienie ludziom o różnych doświadczeniach, wiedzy i perspektywach wymiany poglądów tak, aby zdefiniować problem i znaleźć sposób rozwiązania.</p> <p>Pytania, które zadano na World Cafe:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Jakie są Twoje motywacje, aby angażować się w wolontariat?2. Jakie, Twim zdaniem, są najważniejsze cele działalności wolontariackiej?3. Czy uważasz, że wolontariat pomaga w rozwijaniu umiejętności społecznych?4. Czy myślisz, że wolontariat pomaga w rozwiązywaniu problemów społecznych?5. Jakie akcje wolontariackie możemy zorganizować w naszej szkole? <p>W wydarzeniu wzięło udział 30. uczniów, których podzielono na grupy i początkowo przypisano do danego tematu badawczego. Po kilku minutach rozmowy, uczestnicy przechodzili do innych stołów, gdzie prowadzono kolejne dyskusje. Na koniec spotkania przedstawiono pomysły, wypracowane podczas rozmów w obrębie poszczególnych tematów.</p>
REKOMENDACJE	<ol style="list-style-type: none">1. Lepsza promocja Koła Wolontariatu w naszej szkole: stałe miejsce z informacjami, identyfikacja wizualna wolontariuszy – podobna jak w przypadku projektu Współdecydujemy (wolontariusze wystąpią w jednakowych podkoszulkach/czapeczkach)2. Bardziej owocna współpraca z lokalnym środowiskiem – poznanie instytucji, w których uczniowie mogliby działać społecznie (np. za pośrednictwem Centrum Wolontariatu)3. Możliwość animowania większej ilości akcji przez uczniów (np. dzięki szkoleniom z kreatywności, wg. podobnego programu jak to miało miejsce w projekcie budżetów uczniowskich).

FORMA PRZEKAZANIA REKOMENDACJI

Wnioski oraz pomysły i lista możliwych, nowych inicjatyw przedstawione zostały władzom w gminie, dyrekcji SP1 w Olkuszu, Radzie Rodziców. Społeczność szkolna podsumowała wyniki inicjatywy podczas szkolnego happeningu.

Realizacja inicjatywy: Antonina Burakowska, Magdalena Celna, Klaudia Makowska, Helena Osuch, Igor Wiśniewski, Filip Michalski

Mentor: Patrycja Zawada, Dorota Stachowicz - Mączka

Happening z przekazania rekomendacji – SP 1 Olkusz

II.7 Spotkanie z przedstawicielami władz lokalnych – przekazanie rekomendacji dotyczących wdrażania szkolnych budżetów partycypacyjnych

Każda ze szkół partnerskich uczestniczących w projekcie współtworzyła spotkania z przedstawicielami władz lokalnych, podsumowujące dwie edycje szkolnych budżetów partycypacyjnych. Na spotkaniach zostały przedstawione korzyści z wdrażania w szkołach tego mechanizmu.

Każda ze szkół partnerskich przygotowała list otwarty zawierający prośbę o wprowadzenie szkolnych budżetów partycypacyjnych do lokalnej polityki edukacyjnej.

Prezentujemy pisma przekazane na spotkaniach w czerwcu 2023 r.

Olkusz, 20 czerwca 2023 r.

Szanowna Pani
Paulina Polak
Wicestarosta Powiatu
Olkuskiego

Szanowna Pani,

W latach 2021-23 młodzież Zespołu Szkół Nr 4 im. Komisji Edukacji Narodowej w Olkusz i IV Liceum Ogólnokształcącego im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Olkusz, uczestniczyła w realizacji projektu „Współdecydujemy - zaangażowanie obywatelskie młodzieży szkół powiatu olkuskiego”. Szkolne budżety partycypacyjne cieszą się coraz większym zainteresowaniem społeczności szkolnych, czego wyrazem jest bardzo aktywne działanie młodzieży i nauczycieli naszych szkół. Udział w projekcie umożliwia uczniom wyrażanie swoich opinii, otwarte mówienie o problemach, oczekiwaniach, a także i przede wszystkim aktywne poszukiwanie rozwiązań. Młodzi uczą się, że mają realny wpływ na zmiany i kształtowanie rzeczywistości.

Jak czytamy w rządowym programie Fundusz Młodzieżowy na lata 2022-2033 „widoczne jest niedostateczne wykorzystanie przestrzeni potencjalnego zaangażowania ludzi młodych (...)”, natomiast wdrożone projekty pokazują, że zaangażowanie młodzieży w inicjatywy obywatelskie sięgnęło poziomu 77% w obu w szkołach, w których testowano mechanizmy budżetów partycypacyjnych.

Władze lokalne zachęcają młodzież do działania, starając się poznać potrzeby młodzieży. Podejmują dialog, czego wyrazem było między innymi przeprowadzanie ankiet i warsztatów edukacyjnych 12 czerwca 2023 roku, badających potrzeby edukacyjne uczniów. Poziom zaangażowania uczniów w ramach projektu szkolnych budżetów partycypacyjnych, ilość wygenerowanych pomysłów i innych korzyści wynikających z udziału dowodzą, że zawsze zapotrzebowanie na podobne działania w szkołach powiatowych jest w pełni uzasadnione. Udział w projektach obywatelskich pozwala rozwijać nie tylko kompetencje społeczne, ale także komunikację, inicjatywność, przedsiębiorczość, świadomość oraz kompetencje informatyczne i umiejętność uczenia się.

Młodzież wykazała się dużą kreatywnością przy zgłaszaniu pomysłów i zadań, a także podczas realizacji i wdrażania mechanizmów budżetów szkolnych. Dzięki warsztatom, w których uczniowie wzięli udział, udało im się zachęcić kolegów i koleżanki do przygotowania dużej ilości projektów oraz do udziału w głosowaniu. Poza zdobytymi umiejętnościami wartością dodaną budżetów obywatelskich są pozyskane materiały, sprzęty i doświadczenia oraz zrealizowane inicjatywy.

Jako grupa osób zaangażowanych we wdrażanie szkolnych budżetów partycypacyjnych chcemy, aby inne szkoły także miały okazję przeżyć to niezwykle doświadczenie. Wprowadzenie przez Powiat Olkuski tego narzędzia będzie świadczyło o nowatorskim podejściu władz lokalnych do potrzeb młodzieży.

Z wyrazami szacunku:

Dyrekcja szkół:	Szkolni koordynatorzy projektów:	Członkinie i członkowie zespołów ds. budżetów uczniowskich:	Autorki i autorzy zadań:
-----------------	----------------------------------	---	--------------------------

Otrzymują:

1. Adresat
2. Rafał Solecki - Przewodniczący Komisji ds. Edukacji i Kultury oraz Kultury Fizycznej i Turystyki
3. a/a

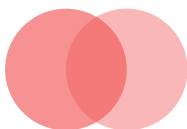
Projekt „Współdecydujemy - zaangażowanie obywatelskie młodzieży szkół powiatu olkuskiego” finansowany przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię z Funduszy EOG w ramach Programu Aktywni Obywatele – Fundusz Regionalny

Decydujesz - zyskujesz! Jestem, więc decyduję!

Olkusz, 20 czerwca 2023 r.

Szanowny Pan
Marcin Wiercioch
Zastępca Burmistrza
Miasta i Gminy Olkusz

Jako społeczność szkół z terenu gminy Olkusz, biorąca udział w projekcie „Współdecydujemy - zaangażowanie obywatelskie szkół młodzieży powiatu olkuskiego” zwracamy się z prośbą o uwzględnienie w planach finansowych gminy Olkusz dofinansowania, które umożliwi kontynuację szkolnych budżetów w naszych szkołach oraz przystąpienie do nich innych szkół.

W „Strategii Rozwoju Gminy Olkusz na lata 2023 – 2033” uwzględniamy Państwo poszerzenie oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży między innymi poprzez organizację dodatkowych zajęć z języków obcych, nabywania kompetencji miękkich oraz przedsiębiorczości. Strategia gminy uwzględnia również wpływ młodzieży na kształtowanie lokalnej polityki oraz zwiększenia oferty w ramach budżetu obywatelskiego.

Nawiązując do dokumentu strategii oraz wcześniejszych doświadczeń ze szkolnymi budżetami, prosimy o rozpatrzenie naszej prośby i uwzględnienie dalszego finansowania społeczności szkolnej w celu rozwoju osobistego uczniów.

Jak czytamy w „Rządowym Programie Fundusz Młodzieżowy” w Polsce widoczne jest niedostateczne zaangażowanie ludzi młodych. Tymczasem, w drugiej edycji szkolnych budżetów partycypacyjnych, obserwowaliśmy ogromny entuzjazm młodych osób. Przytoczmy statystyki: średnio kilkanaście zgłoszonych zadań dotyczących ulepszenia szkół, kilkadziesiąt osób zaangażowanych w przygotowanie zadań i frekwencja wyborcza na poziomie przekraczającym 70%.

Warto podkreślić, że uczestnictwo w projekcie nauczyło nas pracy w grupach, pomogło zawrzeć wiele cennych kontaktów, wykształciło w nas umiejętność dyskusji, twórczej wymiany poglądów i współpracy pomimo różnicy zdań. Są to tzw. kompetencje kluczowe, których opanowanie jest niezwykle ważne we współczesnym świecie i daje nam szansę na osiągnięcie sukcesu w dorosłym życiu.

Mamy nadzieję że przedstawione wyżej argumenty pomogą Państwu w podjęciu decyzji.

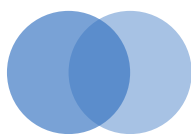
Z wyrazami szacunku:

Dyrekcja szkół:

Szkolni koordynatorzy
projektów:

Członkinie i członkowie zespołów
ds. budżetów uczniowskich:

Autorki i autorzy
zadań:

Otrzymują:
1. Adresat
2. a/a

Projekt „Współdecydujemy - zaangażowanie obywatelskie młodzieży szkół powiatu olkuskiego” finansowany przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię z Funduszy EOG w ramach Programu Aktywni Obywatele – Fundusz Regionalny

**Jedyńka - razem
tworzymy przyszłość**

**Pomagamy i wspieramy,
wszystkim dzieciom ułatwiamy**

Szanowna Pani

Agata Borkiewicz

Zastępca Wójta Gminy Bolesław

My, uczniowie Szkoły Podstawowej im. Stanisława Staszica w Bolesławiu, zwracamy się do Pani z prośbą o rozważenie możliwości dofinansowania działań szkolnego zespołu ds. budżetu partycypacyjnego i tym samym dalszego prowadzenia działań w przyszłym roku szkolnym.

Jesteśmy przekonani, że warto kontynuować te działania, co potwierdzą poniższe argumenty.

Czytając strategię Gminy Bolesław na lata 2021-2030, zgadzamy się z autorami, którzy zakładają, że należy podejmować działania ukierunkowane na rozwijanie społeczeństwa obywatelskiego. Nasze doświadczenia z dwóch ostatnich lat szkolnych wdrażania budżetu partycypacyjnego wskazują, że jest to idealne narzędzie, aby budować zaangażowanie młodzieży. Jest to jedna z pierwszych inicjatyw, która pokazuje nam, że wpływ na to, co dzieje się w szkole, mamy także i my - uczniowie, a nie tylko rodzice, nauczyciele i dyrekcja. W końcu to my powinniśmy decydować, czego potrzebujemy w miejscu, w którym spędzamy kilka godzin dziennie i dlatego też to my mamy głos w działaniach związanych z budżetem partycypacyjnym.

W ostatnim roku szkolnym liczba odbiorców projektu liczyła 780 osób. W naszej szkole zgłoszonych zostało osiem zadań, z których wygrały dwa - strefa chillu i strefa wypoczynku. Warto dodać, że była to już druga edycja projektu "Współdecydujemy - zaangażowanie obywatelskie uczniów szkół powiatu olkuskiego". W poprzednim roku udało nam się zakupić z funduszy EOG (było to 4000 zł) automat z jedzeniem i napojami oraz maszynę do popcornu. W tym roku nasz budżet wynosił 2000 zł z funduszy EOG i 2000 zł od Rady Rodziców.

Udział młodzieży w projekcie przyczynia się do rozwoju kompetencji kluczowych, bardzo ważnych i cenionych w dzisiejszych czasach. Dzięki podejmowanym działaniom uczniowie integrują się i rozwijają swoje umiejętności w zakresie komunikacji w języku ojczystym. Ukazują to spotkania podsumowujące projekt, w których uczestniczy młodzież. Dzięki publicznym wystąpieniom uczniowie przełamują swoje bariery wewnętrzne. Ponadto projekt ten rozwija kompetencje społeczne i obywatelskie uczniów, a także kreatywność i przedsiębiorczość. Tak jak wspomnieliśmy wcześniej, oddanych zadań było osiem. Mogły być one projektowane w kilkusobowych grupach, dzięki czemu uczniowie rozwinęli swoje umiejętności współpracy z rówieśnikami. Razem uzgadniali to, co chcieliby zakupić i wspólnie decydowali o rozwiązaniach pojawiających się problemów. Projekt pozwolił uczniom nawiązać także wiele nowych znajomości z młodzieżą powiatu olkuskiego.

Podsumowując naszą wypowiedź stwierdzamy, że wprowadzenie dofinansowania w Szkole Podstawowej im. Stanisława Staszica w Bolesławiu jest skutecznym i pomocnym narzędziem do realizacji potrzeb wszystkich uczniów. Jeszcze raz prosimy o pozytywne rozpatrzenie naszej prośby.

Z wyrazami szacunku:

Dyrekcja szkoły:

Szkolni koordynatorzy
projektu:

Członkinie i członkowie Zespołu
ds. budżetu uczniowskiego:

Autorki i autorzy
zadań:

Otrzymują:
1. Adresat
2. a/a

Projekt „Współdecydujemy - zaangażowanie obywatelskie młodzieży szkół powiatu olkuskiego” finansowany przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię z Funduszy EOG w ramach Programu Aktywni Obywatele – Fundusz Regionalny

**Działanie to nasze
rozwiązanie!**

Szanowny Pan

Marcin Cockiewicz

Zastępca Burmistrza
Miasta Bukowno

Szanowny Panie Burmistrzu,

Zwracamy się do Pana jako członkowie szkolnego zespołu koordynującego projekt pn. „Współdecydujemy – zaangażowanie obywatelskie młodzieży szkół z powiatu olkuskiego” i autorzy zadań zgłoszonych do realizacji w naszej szkole z prośbą o utworzenie w mieście Bukowno szkolnych budżetów uczniowskich.

W „Strategii Rozwoju Miasta Bukowno” istnieje bowiem zapis o realizacji inicjatyw budujących odpowiedzialną samodzielność młodzieży. Jednocześnie Centrum Badań Opinii Publicznej podaje, że pomimo nowych form aktywności młodzieży ich zaangażowanie w życie publiczne jest nadal na niskim poziomie. W edukacji obecnie kładzie się również duży nacisk na kształtowanie kompetencji kluczowych i umiejętność pracy w grupie.

Realizacja szkolnych budżetów uczniowskich spowoduje, że młodzi ludzie poczują się ważni w społeczności lokalnej, gdyż będą mieli rzeczywisty wpływ na kształtowanie przestrzeni wokół nich. Przyczyni się to również do rozwoju kompetencji kluczowych, takich jak: kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji, matematyczne, cyfrowe oraz kompetencje w zakresie przedsiębiorczości, świadomości i ekspresji kulturalnej. Jako członkowie szkolnego zespołu koordynującego wraz z uczniami szkół partnerskich z powiatu olkuskiego uczestniczyliśmy w wielu szkoleniach, warsztatach i dyskusjach. Zorganizowaliśmy maraton pisania projektów, w wyniku którego 28 autorów zgłosiło 16 zadań, które przedstawiały pomysły na zmiany w przestrzeni szkolnej. O tym, że uczniowie chcą mieć wpływ na kreowanie otoczenia, w którym przebywają, świadczy odsetek głoszących – 86 %.

Nasze osobiste doświadczenie i przygoda, którą przeżyliśmy, uczestnicząc w szkolnym budżecie partycypacyjnym, wskazują, że warto dostrzec kreatywność młodych ludzi, promować współpracę i rozwijać chęć tworzenia przez uczniów nowego oblicza szkoły. Uważamy, że utworzenie szkolnego budżetu uczniowskiego korzystnie wpłynie na aktywność obywatelską młodzieży z Bukowna.

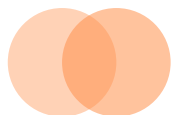
Z wyrazami szacunku:

Dyrekcja szkoły:

Szkolni koordynatorzy
projektu:

Członkinie i członkowie
Zespołu ds. budżetu
uczeniowskiego

Autorki i autorzy
zadań:

Otrzymują:
1. Adresat
2. a/a

Projekt „Współdecydujemy - zaangażowanie obywatelskie młodzieży szkół powiatu olkuskiego” finansowany przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię z Funduszy EOG w ramach Programu Aktywni Obywatele – Fundusz Regionalny

Dostrzeż, współpracuj
i twórz!

Przekazanie rekomendacji do Pani Pauliny Polak (Wicestarosty olkuskiego) oraz Pani Joanny Szatan – Kenderow (Dyrektora Wydziału Edukacji, Kultury i Kultury Fizycznej Starostwa Powiatowego w Olkuszu)

Przekazanie rekomendacji do Pana Marcina Wierciocha (Zastępcy Burmistrza Miasta i Gminy Olkusz).

Przekazanie rekomendacji do Pani Agaty Borkiewicz (Zastępcy Wójta Gminy Bolesław)

Przekazanie rekomendacji do Pana Marcina Cockiewicz (Zastępcy Burmistrza Miasta Bukowno)

ZAKOŃCZENIE

Projekt „Współdecydujemy – zaangażowanie obywatelskie młodzieży szkół powiatu olkuskiego” realizowany jest do 30 września 2023 r. Nie oznacza to jednak, że przygoda naszych szkół partnerskich z mechanizmem szkolnych budżetów partycypacyjnych także dobiega końca. Ogromnym sukcesem projektu jest przekonanie władz lokalnych (powiat olkuski, gmina Bukowno, gmina Bolesław) do wdrożenia rozwiązań zwiększających zaangażowanie społeczne uczniów w swoich politykach młodzieżowych.

Przypomnijmy, że zgodnie z deklaracjami pozyskanymi podczas spotkań z władzami lokalnymi, w bieżącym roku szkolnym szkoły średnie powiatu olkuskiego (tj. IV Liceum Ogólnokształcące im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Olkuszu, Zespół Szkół nr 4 im. Komisji Edukacji Narodowej w Olkuszu), Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica, dla której organem prowadzącym jest gmina Bolesław oraz Szkoła Podstawia im. 1000-lecia Państwa Polskiego w Bukownie uzyskały gwarancję finansowania młodzieżowych projektów ulepszenia swoich szkół. Jesteśmy dumni, że listy otwarte i prezentacje przygotowane przez członkinie i członków Zespołów ds. szkolnych budżetów partycypacyjnych przekonały władarzy, że warto słuchać głosu młodych i pozwolić im działać na swoim „małym podwórku”.

Przygotowana w ramach projektu pierwsza publikacja „Szkolne budżety partycypacyjne – podręcznik wdrożeniowy” została przekazana do wszystkich szkół powiatu olkuskiego i ich organów prowadzących. Zawiera szereg wskazówek i rekomendacji dotyczących tego, jak przygotować szkołę do realizacji budżetów partycypacyjnych oraz skąd pozyskać środki na wdrożenie mechanizmu.

Rekomendacja dla władz lokalnych: jako podmioty z Małopolski Zachodniej mamy możliwość pozyskania specjalnych środków na wdrożenie lokalnych budżetów obywatelskich czy lokalnych inicjatyw społecznych. Taką możliwość daje konkurs w ramach Poddziałania 8.4 Inicjatywy lokalne na rzecz transformacji Programu „Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027”. Zachęcamy do wykorzystania doświadczeń z naszego projektu i przygotowania wniosków aktywizujących społecznie młodzież naszego powiatu.

W ramach projektu młodzież przygotowała także inicjatywy

obywatelskie opisane w ramach kolejnej publikacji pn. „Jak młodzi wpływają na sprawy swojego otoczenia?”. Tematyka projektu wybierana była samodzielnie przez młodzież i ich mentorów. Warto zauważyć, że dwie z nich dotyczyły problemu zdrowia psychicznego młodzieży i radzenia sobie ze stresem. Wyniki wskazują także na ogromne poczucie bezradności wśród dzieci. Stres je przerasta, ponad 80 procent z nich w sytuacji kłopotliwej nie znajduje rozwiązań². Rekomendacje wypracowane w ramach inicjatyw zostały przekazane dyrekcjom szkół - pokrywają się one także z wnioskami z warsztatu badawczego „Diagnoza potrzeb edukacyjnych”, przeprowadzonego przez nasze Stowarzyszenie we współpracy ze Starostwem Powiatowym w Olkuszu. Młodzież potrzebuje warsztatów dotyczących przyczyn stresu i jego skutków, chce poznać sposoby radzenia sobie ze stresem i konfliktami.

Rekomendacja dla władz lokalnych: jako organy prowadzące - szczególny nacisk powinien być położony na profilaktykę zdrowia psychicznego uczniów. W tym obszarze dostępne będą dedykowane edukacji środki unijne, po które można sięgnąć w ramach Programu „Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027”.

Kolejne inicjatywy uczniów dotyczyły kształtowania przestrzeni szkolnej w różnych wymiarach (estetyka, użyteczność, bezpieczeństwo). Spacery badawcze, ankiety czy Word Cafe to narzędzia badawcze, które wdrożyć można w każdej placówce. Są one formą aktywizowania uczniów i poznawania ich opinii, gwarantującą przy okazji świetną atmosferę.

Rekomendacje dla dyrektorów szkół: planując drobne remonty, zakupy wyposażenia dla placówki warto poznać potrzeby uczniów – często ich spełnienie nie wymaga dużych nakładów finansowych, a jedynie pewnych usprawnień w codziennym funkcjonowaniu szkoły. Stowarzyszenie Dobroczyńne „Res Sacra Miser” deklaruje wsparcie merytoryczne dla władz lokalnych i dyrektorów szkół przy przygotowaniu programów i projektów edukacyjnych dla uczniów. Mamy nadzieję, że lektura publikacji opracowanych w ramach projektu będzie inspiracją przy podejmowaniu decyzji w tym zakresie.

Dziękujemy młodzieży i nauczycielom szkół partnerskich za twórcze i inspirujące doświadczenia.

² Raport „Młode Głowy. Otwarcie o zdrowiu psychicznym.”

www.rsm.org.pl

wspoldecydujemy.rsm.org.pl

 [@wspoldecydujemy](https://www.facebook.com/wspoldecydujemy)

STOWARZYSZENIE
DOBROczynne
RES SACRA MISER

DANE KONTAKTOWE

Stowarzyszenie Dobroczynne "Res Sacra Miser"
ul. Kolejowa 30, 32-332 Bukowno

KRS 0000171499

NR KONTA

Bank Spółdzielczy w Wolbromiu | Oddział Olkusz
40 8450 0005 0050 0552 3310 0001

www.facebook.com/rsmstowarzyszenie